

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

16. juuni 2022*

[6. septembri 2022. aasta kohtumäärusega parandatud tekst]

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine –
Määrus (EÜ) nr 883/2004 – Artiklid 4, 7 ja 67 – Töötajate vaba liikumine – Määrus (EL)
nr 492/2011 – Artikkel 7 – Võrdne kohtlemine – Perekülvitised – Sotsiaalsed ja
maksusoodustused – Suuruse kohandamine laste elukohariigi hinnataseme järgi

Kohtuasjas C-328/20,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 22. juulil 2020 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: B.-R. Killmann ja D. Martin,

hageja,

keda toetavad:

Tšehhi Vabariik, esindajad: J. Pavliš, M. Smolek ja J. Vlácil,

Horvaatia Vabariik, esindaja: G. Vidović Mesarek,

Poola Vabariik, esindaja: B. Majczyna,

Rumeenia, esindajad: E. Gane ja L. Lițu,

Sloveenia Vabariik, esindaja: J. Morela,

Slovaki Vabariik, esindaja: B. Ricziová,

EFTA järelevalveamet, esindajad: E. Gromnicka, C. Howdle, J. S. Watson ja C. Zatschler,

menetlusse astujad,

versus

Austria Vabariik, esindajad: M. Klamert, C. Pesendorfer, A. Posch ja J. Schmoll,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

keda toetavad:

Taani Kuningriik, esindajad: M. Jespersen, J. Nymann-Lindegren ja M. Wolff,

Norra Kuningriik, esindajad: S. Hammersvik, J. T. Kaasin, L. Tvedt ja P. Wennerås,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, kohtunikud J. Passer, F. Biltgen (ettekandja), N. Wahl ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 20. jaanuari 2022. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kehtestades:
 - mehhanismi alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega töötajatele ette nähtud peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse kohandamiseks, on Austria Vabariik rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72) artiklitest 4, 7 ja 67 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT 2011, L 141, lk 1) artikli 7 lõikest 2, ning
 - mehhanismi alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega võörtöötajatele ette nähtud peresoodustuse, ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustuse, üksikvanema maksusoodustuse ja elatise maksja maksusoodustuse kohandamiseks, on Austria Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikest 2.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 883/2004

- 2 Määruse nr 883/2004 põhjendused 8, 12 ja 16 on sõnastatud järgmiselt:

„(8) Võrdse kohtlemise üldpõhimõte on eriti tähtis nende töötajate jaoks, kes ei ela liikmesriigis, kus nad töötavad, sealhulgas piirialatöötajad.

[...]

(12) Proportsionaalsust silmas pidades tuleks hoolega tagada, et faktide või juhtumite võrdsustamine ei põhjustaks objektiivselt õigustamatuid tulemusi või samaliigiliste hüvitiste kattumist sama perioodi eest.

[...]

(16) Ühenduse piires pole üldjuhul õigustatud sotsiaalkindlustusalaste õiguste sidumine asjaomase isiku elukohaga; siiski võib erijuhtumitel, eriti asjaomase isikuga seotud majanduslikel ja sotsiaalsetel kaalutlustel hüvitistega seonduvalt elukohta arvesse võtta.“

- 3 Määruse artikli 1 punktis z on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

z) *perehüvitised* – kõik mitterahalised või rahalised hüvitised perekulude katteks, välja arvatud I lisas nimetatud ülalpidamistoetuste ning spetsiaalsete sünnitus- ja lapsendamistoetuste ettemaksed.“

- 4 Määruse artikli 3 lõike 1 punktis j on ette nähtud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustusliike:

[...]

j) perehüvitised.“

- 5 Määruse artikkel 4 „Võrdne kohtlemine“ sätestab:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, võimaldatakse isikutele, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, iga liikmesriigi õigusaktide alusel samasuguseid soodustusi ja nende suhtes kehtivad samasugused kohustused kui nimetatud riigi kodanike suhtes.“

- 6 Määruse nr 883/2004 artikkel 5 „Hüvitiste, tulu, faktide või sündmuste võrdne kohtlemine“ on sõnastatud järgmiselt:

„Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti ning pidades silmas kehtestatud eri rakendussätteid, kohaldatakse järgmist:

- a) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel on sotsiaalkindlustushüvitiste ja muu tulu saamisel teatavad õiguslikud tagajärjed, kohaldatakse nimetatud õigusakti asjakohaseid sätteid ka samaväärsete hüvitiste saamise suhtes, mis on saadud teise liikmesriigi õigusaktide alusel, või teises liikmesriigis saadud tulu suhtes;
- b) kui pädeva liikmesriigi õigusaktide alusel võib teatavate faktide või sündmuste esinemisel olla õiguslikke tagajärgi, võtab nimetatud liikmesriik arvesse mis tahes liikmesriigis aset leidvaid sarnaseid fakte või sündmusi nii, nagu need oleksid aset leidnud tema enda territooriumil.“

- 7 Määruse nr 883/2004 artiklis 7 „Elukohaeeskirjadest loobumine“ on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, ei rakendata ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide või käesoleva määruse alusel makstavatele rahalistele hüvitistele vähendamist, muutmist, peatamist, tühistamist ega konfiskeerimist asjaolu tõttu, et hüvitisesaaja või tema pereliikmete elukohaks on mõni teine liikmesriik kui hüvitiste maksmise eest vastutava asutuse asukohariik.“

- 8 Määruse artiklis 67 „Teises liikmesriigis elavad pereliikmed“ on sätestatud:

„Isikul on õigus perehüvitistele kooskõlas pädeva liikmesriigi õigusaktidega, sealhulgas oma teises liikmesriigis elavate pereliikmete jaoks, nagu elaksid nad esimesena nimetatud liikmesriigis. Pensionäril on õigus perehüvitistele vastavalt tema pensioni suhtes pädeva liikmesriigi õigusaktidele.“

- 9 Määruse artiklis 68 on kattumise puhuks ette nähtud järgmised prioriteetsuse eeskirjad:

„1. Kui samal perioodil ja samadele pereliikmetele antakse hüvitisi enam kui ühe liikmesriigi õigusaktide alusel, rakendatakse järgmisi prioriteetsuse eeskirju:

- a) kui hüvitisi maksavad mitu liikmesriiki erinevatel alustel, on prioriteetsusjärjekord järgmine: esmalt õigused, mis saadakse töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise alusel, teiseks õigused, mis saadakse pensioni saamise alusel, ja lõpuks elukohast tulenevad õigused;
- b) kui hüvitisi maksavad mitu liikmesriiki samadel alustel, kehtestatakse prioriteetsusjärjekord järgmistele allkriteeriumitele viitamisega:
 - i) töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise alusel saadavate õiguste puhul: laste elukoht, tingimusel et seal selline tegevus eksisteerib [...]

[...]

2. Kattuvate õiguste puhul antakse perehüvitisi kooskõlas õigusaktidega, mis on prioriteetsed vastavalt lõikele 1. Õigus perehüvitistele peatatakse ühe või mitme riigi vastuoluliste õigusaktide korral esimesena nimetatud õigusaktidega sätestatud summa ulatuses ja seda summat ületava summa puhul antakse vajadusel diferentseeritud lisahüvitist. [...]“.

Määrus nr 492/2011

- 10 Määruse nr 492/2011 I peatüki 2. jaos „Tööhõive ja võrdne kohtlemine“ paikneva artikli 7 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Töötajat, kes on liikmesriigi kodanik, ei tohi teise liikmesriigi territooriumil tema kodakondsuse tõttu kohelda ükskõik milliste tööhõive- ja töötingimuste suhtes teisiti kui selle riigi kodanikest töötajaid, eelkõige seoses töötasu, vallandamise ja töötuks jäämise puhul tööle ennistamise või uue töökoha leidmisega.

2. Tal on samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel.“

Austria õigus

FLAG

- 11 24. oktoobri 1967. aasta föderaalse perekulude hüvitamise seaduse (Bundesgesetz betreffend den Familienlastenausgleich durch Beihilfen; *BGBL.* 376/1967), mida on muudetud 4. detsembri 2018. aasta föderaalseadusega, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust (Bundesgesetz mit dem das Familienlastenausgleichsgesetz 1967, das Einkommensteuergesetz 1988 und das Entwicklungshelfergesetz geändert werden; *BGBL.* I, 83/2018) (edaspidi „FLAG“), § 1 kohaselt antakse selles ette nähtud hüvitisi, „et kompenseerida kulusid perekonna huvides“.
- 12 FLAG § 2 lõike 1 kohaselt on isikutel, kelle elukoht või harilik viibimiskoht on Austrias, õigus perehüvitistele alaealiste laste eest.
- 13 FLAG §-s 4 on ette nähtud:

„(1) Peretoetuse saamise õigust ei ole isikutel, kellel on õigus saada teiselt riigilt samalaadset toetust.

(2) Austria kodanikele, kellel ei ole lõike 1 või § 5 lõike [4] kohaselt peretoetuste saamise õigust, makstakse kompensatsiooni, kui teise riigi samalaadne toetus, millele neil Austria kodanikel või muudel isikutel on õigus (§ 5 lõige [4]), on väiksem kui peretoetused, mida nad peaksid vastasel korral käesoleva föderaalseaduse alusel saama.

(3) Kompensatsioon võrdub teise riigi samalaadse toetuse ja nende peretoetuste vahega, mida tuleks käesoleva föderaalseaduse alusel maksta.

[...]

(6) Seda kompensatsiooni käsitatakse käesoleva föderaalseaduse tähenduses peretoetusena, kuid peretoetuste suurust puudutavaid sätteid selle kompensatsiooni suhtes ei kohaldata.“

- 14 FLAG § 5 lõiked 3 ja 4 on sõnastatud järgmiselt:

„(3) Alaliselt välisriigis elavad lapsed peretoetustele õigust ei anna.

(4) Lapsed, kellega seoses on õigus saada teiselt riigilt samalaadset toetust, peretoetustele õigust ei anna. See ei välista kompensatsiooni saamist (§ 4 lõige 2).“

15 FLAG §-s 8 on sätestatud:

„(1) Isikule makstava peretoetuse suurus määratakse kindlaks nende laste arvu ja vanuse põhjal, kellega seoses talle peretoetust makstakse.

(2) Igakuise peretoetuse määr on:

[...]

3. alates 1. jaanuarist 2018

- a) 114 eurot iga lapse kohta alates lapse sündimise kalendrikuu algusest,
- b) 121,9 eurot iga lapse kohta alates selle kalendrikuu algusest, mil laps on saanud kolmeaastaseks,
- c) 141,5 eurot iga lapse kohta alates selle kalendrikuu algusest, mil laps on saanud kümneaastaseks,
- d) 165,1 eurot iga lapse kohta alates selle kalendrikuu algusest, mil laps on saanud 19-aastaseks.

(3) Igakuisele peretoetusele lisandub iga lapse kohta:

[...]

3. alates 1. jaanuarist 2018, kui toetust

- a) makstakse kahe lapse eest, 7,1 eurot,
- b) makstakse kolme lapse eest, 17,4 eurot,
- c) makstakse nelja lapse eest, 26,5 eurot,
- d) makstakse viie lapse eest, 32 eurot,
- e) makstakse kuue lapse eest, 35,7 eurot,
- f) makstakse seitsme lapse eest, 52 eurot.

(4) Igakuisele peretoetusele lisandub iga raske puudega lapse kohta

[...]

3. 155,9 eurot alates 1. jaanuarist 2018.

[...]

(8) Iga lapse kohta, kes on kalendriaasta jooksul kas vähemalt kuueaastane või saab kuueaastaseks ja ei ole veel 16-aastaseks saanud, lisandub lapsetoetusele selle kalendriaasta septembris 100 eurot.“

16 FLAG §-s 8a on sätestatud:

„(1) Alaliselt mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, [2. mai 1992. aasta] Euroopa Majanduspiirkonna lepingu [(EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“)] osalisriigis või Šveitsis elavate lastega seotud peretoetuste suurus (§ 8) määratakse kindlaks vastavalt sellele, milline on Euroopa Liidu Statistikaameti [(Eurostat)] avaldatud

võrdlevatel andmetel iga Euroopa Liidu liikmesriigi, [EMP] lepingu osalisriigi ja Šveitsi hinnataseme suhe Austria hinnatasemega.

(2) Lõike 1 kohaseid peretoetuste summasid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2019 lõikes 1 osutatud ja 1. juuniks 2018 avaldatud viimatiste väärtuste alusel. Edaspidi kohandatakse neid summasid iga kahe aasta tagant eelmise aasta 1. juuniks avaldatud viimatiste väärtuste alusel.

(3) Bundesminister für Frauen, Familien und Jugend [(Austria naisküsimuste, pere- ja noorsoominister)] avaldab koos Bundesminister für Finanzeniga [(Austria rahandusminister)] vastu võetud määruse abil lõigetes 1 ja 2 osutatud arvutamisalused ja summad ning [7. juuli 1988. aasta föderaalsete füüsiliste isikute tulumaksu seaduse (Bundesgesetz über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen; *BGBL.* 400/1988), mida on muudetud 14. augusti 2018. aasta maksuseadusega (Jahressteuergesetz 2018; *BGBL.* I, 62/2018) ning 4. detsembri 2018. aasta föderaalsete füüsiliste isikute tulumaksu seadust, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust (edaspidi „EStG“)] § 33 lõike 3 punktis 2 osutatud summad.“

17 FLAG § 53 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Käesolevas föderaalsetes seadustes on [EMP] lepingu osalisriikide kodanikud võrdsustatud Austria kodanikega, kui see tuleneb eelviidatud lepingust. Selles kontekstis tuleb lapse alaline elukoht Euroopa Majanduspiirkonna [(EMP)] riigis ühenduse õigusnormide kohaselt võrdsustada lapse alalise elukohaga Austrias.

[...]

(4) Lõike 1 teist lauset ei kohaldata § 8a lõigete 1–3 suhtes.

(5) Föderaalsete maksuseadustiku (Bundesabgabenordnung) [...] § 26 lõiget 3 kohaldatakse käesolevas föderaalsetes seadustes nimetatud hüvitiste suhtes kuni 31. detsembrini 2018. Alates 1. jaanuarist 2019 kohaldatakse föderaalsete maksuseadustiku § 26 lõiget 3 seoses käesolevas föderaalsetes seadustes ette nähtud hüvitistega üksnes omavalitsusüksuse heaks töötavate isikute suhtes, kelle teenistuskohas on välismaal, ning nende abikaasade ja laste suhtes.“

EStG

18 EStG § 33 näeb ette:

„(2) Lõikest 1 tulenevast [maksusummast] arvatakse soodustused maha alltoodud järjekorras:

1. lõikes 3a nimetatud peresoodustus; kui peresoodustus on suurem kui lõike 1 alusel maksustatavalt tulult tasumisele kuuluv maks, siis peresoodustust maha ei arvata;

2. lõigetes 4–6 nimetatud maksusoodustused.

(3) Maksukohustuslastel, kes saavad [FLAG] alusel peretoetusi, on koos peretoetuste saamisega õigus ka ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustusele, mille määr on 58,40 eurot kuus iga lapse kohta. Erandina ei kehti see järgmistel juhtudel:

1. laste eest, kes ei ela alaliselt [...] [liidu liikmesriigis, [EMP] riigis või Šveitsis, ei ole ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustust ette nähtud;
2. laste eest, kes elavad alaliselt teise [...] [liidu liikmesriigi, [EMP] lepingu osalisriigi või Šveitsi territooriumil, määratakse ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse suurus kindlaks vastavalt sellele, milline on [Eurostati] avaldatud võrdlevatel andmetel iga [...] liidu liikmesriigi, [EMP] lepingu osalisriigi ja Šveitsi hinnataseme suhe Austria hinnatasemega:
 - a) alates 1. jaanuarist 2019 kohandatakse ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse suurust 1. juuniks 2018 avaldatud viimatiste väärtuste alusel. Edaspidi kohandatakse ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse suurust iga kahe aasta tagant eelmise aasta 1. juuniks avaldatud viimatiste väärtuste alusel.

[...]

(3a) Lapsel, kes saab [FLAG] alusel peretoetust ja elab alaliselt mõnes [...] [liidu liikmesriigis, muus [EMP] lepingu osalisriigis või Šveitsis, on õigus saada taotluse alusel peresoodustust vastavalt järgmistele sätetele:

1. Peresoodustuse määr on
 - a) 125 eurot kalendrikuus kuni selle kuu lõpuni, mil laps saab 18-aastaseks,
 - b) 41,68 eurot kalendrikuus pärast selle kuu lõppu, mil laps saab 18-aastaseks.
2. Erandina punktist 1 määratakse lõikes 4 nimetatud peresoodustuse suurus [liidu] liikmesriigi, EMP lepingu muu osalisriigi või Šveitsi territooriumil alaliselt elavate laste puhul kindlaks vastavalt sellele, milline on [Eurostati] avaldatud võrdlevatel andmetel iga [liidu] liikmesriigi, [EMP] lepingu osalisriigi ja Šveitsi hinnataseme suhe Austria hinnatasemega:
 - a) alates 1. jaanuarist 2019 kohandatakse peresoodustuse ja lõikes 4 nimetatud maksusoodustuste suurust 1. juuniks 2018 avaldatud viimatiste väärtuste alusel. Edaspidi kohandatakse neid summasid iga kahe aasta tagant eelmise aasta 1. juuniks avaldatud viimatiste väärtuste alusel.

[...]

5. Föderalse maksuseadustiku § 26 lõike 3 teist lauset ei kohaldata. Kui tegemist on kohaliku omavalitsusüksuse heaks töötava maksukohustuslasega, kelle teenistuskoh on välismaal, siis eeltoodu tema abikaasa ja laste kohta ei kehti.

[...]

(4) Kui laps elab alaliselt mõnes [liidu] liikmesriigis, muus [EMP] lepingu osalisriigis või Šveitsis, kuuluvad lisaks kohaldamisele järgmised maksusoodustused:

1. Isikutel, kelle sisstulek on leibkonna ainus sissetulek, on õigus ainsa sissetulekuga leibkonna maksusoodustusele. Selle aastane määr on:
 - ühe lapse puhul 494 eurot (§ 106 lõige 1),

- kahe lapse puhul 669 eurot (§ 106 lõige 1).

Sellele summale lisandub kolmanda lapse ja iga järgmise lapse eest 220 eurot aastas (§ 106 lõige 1).

[...]

2. Üksikvanematel on õigus üksikvanema maksusoodustusele. Selle aastane määr on:

- ühe lapse puhul 494 eurot (§ 106 lõige 1),
- kahe lapse puhul 669 eurot (§ 106 lõige 1).

Sellele summale lisandub kolmanda lapse ja iga järgmise lapse eest 220 eurot aastas (§ 106 lõige 1). Üksikvanem on maksukohustuslane, kes elab ühes leibkonnas vähemalt ühe lapsega (§ 106 lõige 1) rohkem kui kuus kuud kalendriaasta jooksul ilma elukaaslase või abikaasata.

3. Maksukohustuslastel, kellel on kohustus maksta lapsele elatist, on õigus elatise maksja maksusoodustusele, mille määr on 29,20 eurot kuus [...].
4. Erandina punktidest 1–3 määratakse [liidu] liikmesriigi, [EMP] lepingu muu osalisriigi või Šveitsi territooriumil alaliselt elavate lastega seotud maksusoodustuste suurus kindlaks lõike 3a punkti 2 kohaselt. Kui maksukohustuslasel on õigus maksusoodustusele mitme lapse eest ja lapsed on eri riikides, tuleb enne nooremate laste arvessevõtmist võtta arvesse kõige vanemaid sellele hüvitisele õigust andvaid lapsi.
5. Föderalse maksuseadustiku § 26 lõike 3 teist lauset ei kohaldata. Kui tegemist on kohaliku omavalitsusüksuse heaks töötava maksukohustuslasega, kelle teenistukoht on välismaal, siis eeltoodu tema abikaasa ja laste kohta ei kehti.

[...]

(7) Kui lõike 1 kohaselt tasumisele kuuluv tulumaks on väiksem kui 250 eurot ja kohaldamisele kuulub ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustus või üksikvanema maksusoodustus, tuleb ühe lapse puhul (§ 106 lõige 1) kohaldada järgmisi sätteid:

1. Vahe 250 euro ja lõikes 1 osutatud maksu vahel hüvitatakse lapse lisatoetusega.
2. Kui laps elab alaliselt mõnes muus [liidu] liikmesriigis, muus [EMP] lepingu osalisriigis või Šveitsis, asendatakse 250 euro suurune summa lõike 3a punkti 2 kohaldamisest tuleneva summaga.

[...]

Sellele summale lisandub iga järgmise lapse (§ 106 lõige 1) eest 250 eurot või seda asendav summa.

- (8) 1. Kui lõigetest 1 ja 2 tulenev tulumaks on alla nulli, kohaldatakse ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustust või üksikvanema maksusoodustust.

[...]“.

- 19 Peretoetuste summat teises liikmesriigis alaliselt elavate laste eest reguleerib 10. detsembri 2018. aasta määrus peretoetuse ja maksusoodustuse vormis lapsetoetuse kohandamise kohta Euroopa Liidus (Familienbeihilfe-Kinderabsetzbetrag-EU-Anpassungsverordnung; *BGBI.* II, 318/2018; edaspidi „kohandamismäärus“).
- 20 Kohandamismääruse § 2 lõikes 1 on sätestatud:
- „Paragrahvis 1 osutatud summade kindlaksmääramiseks kehtestatakse paranduskoefitsient, mis põhineb [Eurostati] poolt 1. juunil 2018 avaldatud näitajatel „Kodumajapidamiste lõpptarbimise võrreldavad hinnatasemed, sealhulgas kaudsed maksud (EU-28 = 100).“
- 21 Kohandamismääruse § 2 lõikes 2 on esitatud tabel, mis sisaldab eri riikide suhtes kohaldatavaid paranduskoefitsiente. Need koefitsiendid jäävad 0,450 (Bulgaaria) ja 1,520 (Šveits) vahele ning Tšehhi Vabariigi koefitsiendiks on kinnitatud 0,619.

Föderaalne maksuseadustik

- 22 Föderaalse maksuseadustiku § 26 näeb ette:

„(1) Maksusätete tähenduses on isiku alaline elukoht seal, kus asub tema eluruum tingimustel, mis võimaldavad järeldada, et see isik valdab ja kasutab seda eluruumi.

(2) Maksusätete tähenduses on isiku peamine elukoht seal, kus ta viibib tingimustel, mis näitavad, et ta ei viibi selles kohas või selles riigis üksnes ajutiselt. [...]

(3) Austria kodanikud, kellel on teenistussuhe avalik-õigusliku asutusega ja kelle teenistuskoht on välismaal (välisriiki lähetatud teenistujad), on võrdsustatud isikutega, kelle peamine elukoht on seal, kus asub palka maksev asutus. Sama kehtib ka nende abikaasa kohta, kui abielupaar moodustab püsiva leibkonna, ja nende alaealiste laste kohta, kes leibkonda kuuluvad.“

Kohtueelne menetlus ja menetlus Euroopa Kohtus

- 23 Komisjon palus 25. jaanuari 2019. aasta ametlikus kirjas Austria Vabariigil esitada oma seisukohad seoses muredega, mida põhjustab 2018. aasta maksuseadusega ja 4. detsembri 2018. aasta föderaalseadusega FLAG §-s 8a ja EStG §-s 33 tehtud muudatustest tuleneva kohandamismehhanismi jõustumine alates 1. jaanuarist 2019 (edaspidi „kohandamismehhanism“). Komisjon leidis, et selle liikmesriigi lastega töötajatele antavate perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste kohandamise mehhanism vastavalt hinnatasemele liikmesriigis, kus lapsed alaliselt elavad, on vastuolus määruse nr 883/2004 artiklitega 7 ja 67, mille kohaselt ei või rahalisi hüvitisi mingil viisil vähendada asjaolu tõttu, et pereliikme, näiteks lapse elukoht on teises liikmesriigis. Lisaks, kuna kohandamismehhanism mõjutab peamiselt teistest liikmesriikidest pärinevaid töötajaid, mitte Austria töötajaid, siis on tegemist kaudse diskrimineerimisega, mis on vastuolus määruse nr 883/2004 artiklis 4 ja määruse nr 492/2011 artiklis 7 ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõttega.
- 24 Austria Vabariik vastas 25. märtsil 2019 komisjonile, et määruse nr 883/2004 artikkel 67 lubab perehüvitist vastavalt lapse elukohale kohandada. See liikmesriik väitis kõigepealt, et liidu õiguses endas on ette nähtud samasugused mehhanismid. Pealegi ei ole selle määruse artiklis 67 ette nähtud, et teises liikmesriigis elavatele lastele makstavate hüvitiste suurus peab vastama sellele,

mida makstakse Austrias elavatele lastele. Lõpuks ei ole tegemist kaudse diskrimineerimisega, sest perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste kohandamine vastavalt lapse elukohariigi hinnatasemele on objektiivselt põhjendatud ja leevendab kõikide töötajate kulusid.

- 25 Komisjon, kes ei jäänud selle vastusega rahule, esitas 26. juulil 2019 põhjendatud arvamuse, milles ta kordas sisuliselt oma seisukohta. Nimetatud institutsioon tõi esile asjaolu, et laste eest antavad perehüvitised ning sotsiaalsed ja maksusoodustused on kindla suurusega ning neid ei kohandata Austria eri piirkondade hinnataseme järgi olenevalt sellest, kus on lapse alaline elukoht. Järelikult mõjutaks nende hüvitiste ja soodustuste erinev tase teises liikmesriigis elavate laste puhul rohkem võõrtöötajaid kui Austria töötajaid ning kujutaks endast kaudset diskrimineerimist. Nende hüvitiste ja soodustuste kindlasummalisus näitab, et need ei sõltu tegelikest lapse ülalpidamisega seotud kuludest ega taga seega nende kulude õiglasemat jagunemist, mida pered laste vajaduste katmiseks kannavad.
- 26 Austria Vabariik vastas sellele põhjendatud arvamusele 24. oktoobri 2019. aasta kirjaga, märkides, et kõnealused perehüvitised ning sotsiaalsed ja maksusoodustused ei ole lihtsalt kindlasummalised, vaid vastavad nende saajate tegelikele vajadustele. Lisaks ei takista asjaolu, et kõnealuseid hüvitisi ja soodustusi antakse kindlasummalise määraga, nende kohandamist laste elukoha hinnataseme järgi. Selline kohandamine ei kujuta endast ebavõrdset kohtlemist, vaid tagab, et hüvitisi ja soodustusi saavate töötajate kulusid leevendatakse samavõrra, olenemata sellest, kus laps tegelikult elab. Isegi kui tegemist peaks olema kaudse diskrimineerimisega, oleks see põhjendatud muu hulgas sotsiaalkindlustussüsteemi kulude tasakaalu hoidmise eesmärgiga ning eesmärgiga võtta arvesse toetuse saajate maksevõimet.
- 27 Kuna see vastus komisjoni ei veennud, esitas ta liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi.
- 28 Euroopa Kohtu presidendi 22. oktoobri, 6., 12., 19. ja 20. novembri ning 18. detsembri 2020. aasta otsustega anti Tšehhi Vabariigile, Horvaatia Vabariigile, Poola Vabariigile, Rumeeniale, Sloveenia Vabariigile, Slovaki Vabariigile ja EFTA järelevalveametile luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Euroopa Kohtu presidendi 20. novembri ja 18. detsembri 2020. aasta otsustega anti Taani Kuningriigile ja Norra Kuningriigile luba astuda menetlusse Austria Vabariigi nõuete toetuseks.

Hagi

- 29 Komisjon esitab hagi põhjenduseks kaks väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud määruse nr 883/2004 artikleid 7 ja 67 ning teise väite kohaselt on rikutud määruse nr 883/2004 artiklit 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2.

Esimene väide, et on rikutud määruse nr 883/2004 artikleid 7 ja 67

Poolte argumendid

- 30 Komisjon leiab, et Austria Vabariik on rikkunud määruse nr 883/2004 artiklitest 7 ja 67 tulenevaid kohustusi, sest ta kehtestas nende Austria sotsiaalkindlustussüsteemis kindlustatud töötajate suhtes, kelle lapsed elavad teises liikmesriigis, peretoetuste ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse suuruse kohandamise mehhanismi, mis on ette nähtud vastavalt FLAG § 2 lõikes 1 ja EStG § 33 lõikes 3.

- 31 Komisjoni sõnul ei ole vaidlust selle üle, et peretoetus ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus, mis on riigi makstavad rahalised hüvitised ning on mõeldud lapse ülalpidamiskulude leevendamiseks, on määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti z ja artikli 3 lõike 1 punkti j tähenduses perehüvitised. Neid hüvitisi antakse seaduses määratletud kriteeriumide alusel, hindamata saajate isiklike vajadusi individuaalselt ja kaalutlusõiguse alusel, ning need arvutatakse laste arvu ja vanuse põhjal. Austria Vabariik ei ole komisjoni hinnangul esitanud tõendeid, mis näitaksid seost peretoetuse taseme ja lapse ülalpidamise keskmise kulu vahel, sest peretoetuse tase sõltub üksnes lapse vanusest.
- 32 Määruse nr 883/2004 artiklite 7 ja 67 – millel on ühesugune eesmärk – sätted nende koostoimes keelavad aga liikmesriikidel seada perehüvitise maksmist või selle summat sõltuvusse töötaja pereliikmete elukohast hüvitisi andvas liikmesriigis (18. septembri 2019. aasta kohtuotsus Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, punkt 36). Need sätted võeti vastu pärast 15. jaanuari 1986. aasta kohtuotsust Pinna (41/84, EU:C:1986:1), millega Euroopa Kohus tühistas osaliselt nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes (EÜT 1971, L 149, lk 2; ELT eriväljaanne 05/01, lk 35) artikli 73, mis on sisuliselt üle võetud määruse nr 883/2004 artiklisse 67. Sellest kohtuotsusest tuleneb, et liikmesriigil ei ole lubatud kohandada perehüvitiste taset vastavalt teise liikmesriigi perehüvitistele ainuüksi sel põhjusel, et hüvitisetaaja pereliikmed elavad selle teise liikmesriigi territooriumil. Kohandamismehhanism viib just nimelt selleni, et neid hüvitisi ei anta „nii, nagu“ elaksid pereliikmed Austrias.
- 33 Määruse nr 883/2004 artiklite 7 ja 67 niisugust tõlgendust kinnitab selle määruse artikli 5 punkt b, mis paneb igale liikmesriigile kohustuse mitte lihtsalt arvesse võtta teises liikmesriigis aset leidnud fakte või sündmusi – näiteks laste olemasolu, mis annab õiguse saada hüvitist –, vaid neid tuleb arvesse võtta „nii, nagu“ need oleksid aset leidnud tema enda territooriumil.
- 34 Komisjon rõhutab, et mingit järeldust ei saa teha asjaolust, et Euroopa Ülemkogus 18. ja 19. veebruaril 2016 kokku tulnud riigipeade või valitsusjuhtide otsuses uue kokkuleppe kohta Ühendkuningriigi jaoks Euroopa Liidus (ELT 2016, C 69 I, lk 1; edaspidi „uus kokkulepe Ühendkuningriigi jaoks Euroopa Liidus“) nähti ette võimalus indekseerida lastetoetused elukallidusega lapse elukohas. Selle otsuse kohaselt pidi komisjon tegema ettepaneku muuta määrust nr 883/2004. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumise tõttu liidust jäi määrus siiski muutmata. Pealegi ei lisanud komisjon oma 13. detsembri 2016. aasta ettepanekusse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust nr 883/2004 (COM(2016) 815 final), indekseerimismehhanismi, sest komisjoni talitused väljendasid kahtlust, kas selline mehhanism on liidu õigusega kooskõlas.
- 35 Austria Vabariik märgib kõigepealt, et FLAGiga koondati termini „peretoetused“ alla erinevad toetusmaksed peredele, mis olid olemas enne selle seaduse vastuvõtmist 1967. aastal ja mille eesmärk oli hüvitada osa ülalpeetavate laste ülalpidamiskuludest. Peretoetused arvutatakse lähtuvalt laste tegelikest vajadustest ja tüüpkuludest, mis on Austrias laste elatusvahendite tagamiseks vajalikud, ilma et toetuse saaja oleks kohustatud tegelikult tehtud kulutusi tõendama. Peretoetused suurenevad koos laste vanusega või puude korral.
- 36 Austria Vabariik märgib, et peretoetuste süsteem põhineb ühelt poolt otsetoetuste andmisel ja teiselt poolt maksusoodustustel. Neid toetusi maksab Ausgleichsfonds für Familienbeihilfen (peretoetuste hüvitusfond, Austria), mille vahendid ei pärine mitte töötajatelt, vaid tööandjate

tehtud sissemaksetelt. Lisaks on FLAG § 2 lõike 1 kohaselt kõigil Austria territooriumil elavatel isikutel õigus saada peretoetust sama summa ulatuses, sõltumata mis tahes tingimusest, mis oleks seotud töötamisega või tööandja tehtud sissemaksete suurusega.

- 37 Austria Vabariigi sõnul ei ole ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse eesmärk mitte anda lapsevanematele otsest hüvitist, vaid katta osa laste ülalpidamisega seotud tüüpkuludest. Selle maksusoodustuse eesmärk on teataval määral taastada lasteta ja lastega isikute õiglane maksustamine. Majanduslikust aspektist kujutab ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus endast seega peretoetuste suurendamist, mida rahastatakse üldisest maksutulust.
- 38 Austria Vabariik märgib, et peretoetuste kehtestamine toimus ajal, mil tööranne oli väiksem. Töötajate suurema liikumisega liidus kaasnes peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse diferentseerimatu eksportimine, mis põhjustas Austria pereküvitiste süsteemis üha suuremaid moonutusi. Kohandamismehhanism võimaldab need moonutused kõrvaldada, võttes arvesse Eurostati avaldatud hinnatasemete erinevusi liikmesriikide vahel. Seega ei ole tegemist lihtsa majandusmeetmega.
- 39 Mis puudutab määruse nr 883/2004 artiklite 7 ja 67 tõlgendamist, siis väidab Austria Vabariik kõigepealt, et viimati nimetatud sätel, mis peab konkreetselt silmas teises liikmesriigis elavate pereliikmete olukorda, on esimus üldreeglit väljendava artikli 7 ees. Seega piirdub nimetatud liikmesriik kontrollimisega, kas kohandamismehhanism on kooskõlas määruse artikliga 67, ning väidab, et kohandamismehhanism on kooskõlas selle sätte eesmärkidega, nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud eelkõige 18. septembri 2019. aasta kohtuotsuses Moser (C-32/18, EU:C:2019:752, punkt 35). Peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse andmine ja suurus ei sõltu sellest, kas laps elab Austrias. Kuna laste ülalpidamiskulud sõltuvad nende elukohajärgse liikmesriigi hinnatasemest ning see on liikmesriigiti erinev, tuleb kõnealuste hüvitiste summat kohandada, et tagada nende andmine „nii, nagu“ elaksid pereliikmed Austrias. Seda tõlgendust kinnitavad määruse põhjendus 16 ja Euroopa Kohtu praktika, eelkõige 27. septembri 1988. aasta kohtuotsus Lenoir (313/86, EU:C:1988:452, punkt 16) ja 18. septembri 2019. aasta kohtuotsus Moser (C-32/18, EU:C:2019:752, punktid 53 ja 54). Seetõttu leiab Austria Vabariik, et kuna peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse eesmärk on korvata vanematele osa laste ülalpidamiskuludest, siis on õiguspärane kohandada nende hüvitiste summat laste elukohaliikmesriigi hinnataseme järgi.
- 40 Järgmiseks rõhutab Austria Vabariik, et erinevalt olukorrast, mille kohta tehti 15. jaanuari 1986. aasta kohtuotsus Pinna (41/84, EU:C:1986:1), millele komisjon viitas, ei välista kohandamismehhanism pereküvitise eksportimist teistesse liikmesriikidesse. Elukallidust kajastades tagab kohandamismehhanism kõigile lastele sama väärtusega hüvitise maksmise.
- 41 Lõpuks märgib Austria Vabariik, et uue kokkuleppe Ühendkuningriigi jaoks Euroopa Liidus eesmärk oli võtta pereküvitiste eksportimisel arvesse laste elukohariigis makstavate hüvitiste suurust ja arvestada liikmesriikide hinnatasemete erinevusi. Kuigi see kokkulepe ei jõustunudki, leidis Euroopa Ülemkogu, et selliselt Ühendkuningriigi suhtes kavandatud meetmed on täielikult kooskõlas aluslepingutega. Ka komisjon ise pidas neid meetmeid ELTL artikliga 48 kooskõlas olevaks. Sellega seoses täpsustab Austria Vabariik, et määruse nr 492/2011 muutmine ei olnud vajalik, mis näitab, et selle määruse artikkel 7 – nagu ka määruse nr 883/2004 artikkel 4 – ei sisalda reeglit, mis oleks rangem esmases õiguses sätestatud diskrimineerimiskeelu põhimõttest. Austria Vabariik on seisukohal, et määrust nr 883/2004 ei oleks olnud vaja muuta juhtude tarvis, mil liikmesriik kohandab hüvitise eksportimise korral objektiivsete reeglite alusel tõstmise või langetamise teel pereküvitist, millel on seos liikmesriigi majandusliku ja sotsiaalse keskkonnaga.

Euroopa Kohtu hinnang

- 42 Kõigepealt tuleb tõdeda, et vaidlust ei ole selle üle, et esimeses väites mainitud peretoetus ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus kujutavad endast perehüvitisi määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti z tähenduses ning et määrus on kohandamismehhanismi suhtes kohaldatav, sest määrus laieneb kõigile õigusaktidele, mis käsitlevad perehüvitistega seotud sotsiaalkindlustusvaldkondi.
- 43 Seega peavad peretoetused ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus olema kooskõlas määruse nr 883/2004 artikliga 7, mis näeb ette, et kui määruses ei ole sätestatud teisiti, ei rakendata sellistele hüvitistele „vähendamist, muutmist, peatamist, tühistamist ega konfiskeerimist asjaolu tõttu, et hüvitisesaaja või tema pereliikmete elukohaks on mõni teine liikmesriik kui hüvitiste maksmise eest vastutava asutuse asukohariik“.
- 44 Seoses sellega olgu meenutatud, et määruse nr 883/2004 artikliga 67 on loodud põhimõte, et isik võib nõuda perehüvitisi pereliikmete eest, kes elavad muus liikmesriigis kui hüvitiste maksmiseks pädev liikmesriik, just nagu nad elaksid viimati nimetatud liikmesriigis (22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punkt 35).
- 45 Kuna määruse nr 883/2004 artiklis 67 on konkreetselt seoses perehüvitistega korratud määruse artikli 7 nõudeid, toob esimese sätte rikkumine kaasa ka teise sätte rikkumise.
- 46 Lisaks on Euroopa Kohus korduvalt leidnud, et määruse nr 883/2004 artiklite 7 ja 67 eesmärk on hoida ära seda, et liikmesriik võiks seada perehüvitise maksmise või selle summa sõltuvusse töötajate pereliikmete elukohast hüvitisi andvas liikmesriigis (vt eelkõige 25. novembri 2021. aasta kohtuotsus Finanzamt Österreich (peretoetused arenguabitöötajale), C-372/20, EU:C:2021:962, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Määruse nr 883/2004 artiklit 67 tuleb järelikult tõlgendada nii, et perehüvitised, mida liikmesriik annab töötajatele, kelle pereliikmed elavad selles liikmesriigis, peavad olema rangelt võrdväärsed perehüvitistega, mida ta annab töötajatele, kelle pereliikmed elavad teises liikmesriigis. Vastupidi Austria Vabariigi väidetele ei saa liikmesriikide ostujõu erinevused kõnealust sätet arvestades õigustada seda, et liikmesriik annab sellele teisele isikute kategooriale hüvitisi teistsuguses summas kui esimesse kategooriasse kuuluvatele isikutele.
- 48 Määruse nr 883/2004 artiklis 67 kehtestatud võrdsustamise põhimõte ei ole absoluutne, sest juhul, kui õigus saada hüvitisi on tekkinud eri liikmesriikide õigusaktide alusel, kohaldatakse määruse artiklis 68 ette nähtud kattumisvastaseid eeskirju (18. septembri 2019. aasta kohtuotsus Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Konkreetselt määruse nr 883/2004 artikli 68 lõikega 2 seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et sellise kattumisvastase reegli eesmärk on tagada, et mitme liikmesriigi hüvitisi saama õigustatud isikule makstavate hüvitiste kogusumma oleks võrdne kõige soodsama hüvitisega, millele tal on õigus mainitustest ühe liikmesriigi õiguse alusel (18. septembri 2019. aasta kohtuotsus Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Määrusega nr 883/2004 hõlmatud töötajatele makstavate hüvitiste majandusliku väärtuse analüüsimisel ei tule seega keskenduda mitte ostujõule ja hinnatasemele asjaomaste isikute elukohariigis, vaid makstavate hüvitiste suurusele.

- 51 Arvestades määruse nr 883/2004 artiklis 67 ette nähtud eeldust, mille kohaselt võib isik taotleda perehüvitisi pereliikmete eest, kes elavad muus liikmesriigis kui hüvitiste maksmiseks pädev liikmesriik, nagu elaksid nad viimati nimetatud liikmesriigis, ning võttes arvesse asjaolu, et võõrtöötajad peavad saama kasu vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalpoliitikast samadel tingimustel kui selle riigi kodanikest töötajad, sest selles liikmesriigis töötamisega seoses makstavate maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete näol annavad nad samuti panuse nimetatud poliitika rahastamisse (vt selle kohta 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Aubriet, C-410/18, EU:C:2019:582, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika), ei saa liikmesriigid ilma seda määrust rikkumata kohandada perehüvitisi vastavalt hüvitisesaaja laste elukohariigile.
- 52 Tuleb tõdeda, et käesoleval juhul on olukord just selline. Perehüvitiste suuruse lapse elukohariigi hindade ja ostujõu taseme järgi kohandamise mehhanism laieneb ainult neile hüvitisesaajatele, kelle lapsed ei ela Austrias. Sellist mehhanismi ei kohaldata perehüvitistele, mida antakse Austria eri piirkondades elavatele lastele, kuigi erinevused nende piirkondade hinnatasemetel vahel on võrreldavad Austria Vabariigi ja teiste liikmesriikide vaheliste erinevustega.
- 53 Olgu lisatud, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 77–79, et ei ole tõendatud, et Austria Vabariigi makstava perehüvitise suurus varieeruks sõltuvalt tegelikust elukallidusest või laste ülalpidamiseks tegelikult tehtud kulutustest, sest hüvitisi makstakse kindlas summas vastavalt laste arvule ja vajaduse korral vastavalt lapse vanusele või puudele.
- 54 Seega ei saa ühtegi argumenti tuletada asjaolust, et Euroopa Kohus otsustas 18. septembri 2019. aasta kohtuotsuses Moser (C-32/18, EU:C:2019:752, punktid 53 ja 54), et riigisiseste õigusnormidega taotletav eesmärk on määrava tähtsusega ja liikmesriik võib võtta arvesse tegelikke töötasutingimusi töökohariigis. Kohtuasi, milles see kohtuotsus tehti, puudutas lapsehooldustasu, mis kujutas sissetulekuga seotud vormis endast tõise tulu asendamiseks mõeldud hüvitist ega puudutanud perehüvitist, millel puudub igasugune seos tegelike kuludega ja mille suurus määratakse kindlaks seaduses määratletud olukorra alusel, hindamata saajate isiklike vajadusi individuaalselt ja kaalutusõiguse alusel (vt selle kohta 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 36).
- 55 Lisaks, kuigi on tõsi, nagu väitis Austria Vabariik, et Euroopa Kohus tõdes 27. septembri 1988. aasta kohtuotsuses Lenoir (313/86, EU:C:1988:452), et õppeaasta algusega kaasnevate teatavate kulude katmiseks mõeldud hüvitised on tihedalt seotud sotsiaalse keskkonnaga ja seega huvitatud isikute elukohaga, mistõttu võib seda elukohta arvesse võtta, on Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 16 siiski leidnud, et kui korrapäraseid rahalisi toetusi antakse „üksnes sõltuvalt pereliikmete arvust ja vanusest, on nende maksmine põhjendatud sõltumata toetusesaaja ja tema perekonna elukohast“. Austria Vabariik ei saa seega tuletada nimetatud kohtuotsusest ühtegi argumenti.
- 56 Lõpuks, mis puudutab Austria Vabariigi viidatud 15. jaanuari 1986. aasta kohtuotsuse Pinna (41/84, EU:C:1986:1) asjakohasust, siis piisab, kui märkida, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 70 rõhutas, et vaidlus, milles see kohtuotsus tehti, puudutas erinevust hüvitiste suuruse või määrade vahel olenevalt riigist, kus asjaomased pereliikmed elasid, mille tagajärjel kahanesid võõrtöötaja omandatud õigused ning seega eirati eesmärki tagada töötajate vaba liikumine liidus. Euroopa Kohus on leidnud, et arvestades töötajate vaba liikumise põhivabadust, tuleb hoiduda liidu õigusnormidega suurendamast riigisiseste sotsiaalkindlustusalaste õigusaktide

ühtlustamatusest juba tulenevate erinevuste hulka. Selline hinnang kehtib seda enam riigisisese õigusnormi puhul, mis kaldub kõrvale liidu seadusandja kehtestatud ja määruse nr 883/2004 artiklis 67 ette nähtud võrdsustamise põhimõttest.

- 57 Mis puudutab küsimust, kas liidu õigusega on kooskõlas indekseerimismehhanism, mis on ette nähtud uues kokkuleppes Ühendkuningriigi jaoks Euroopa Liidus, siis tuleb esile tuua kaks asjaolu. Esiteks ei ole see kokkulepe kunagi jõustunud ja komisjon ei esitanud seetõttu määruse nr 883/2004 muutmise ettepanekut, mis võimaldaks liikmesriikidel indekseerida sotsiaaltoetusi laste eest, kes elavad muus liikmesriigis kui see, kus on töötaja elukoht. Teiseks, nagu nähtub 15. jaanuari 1986. aasta kohtuotsusest Pinna (41/84, EU:C:1986:1), oleks selline muudatus, kui liidu seadusandja oleks selle vastu võtnud, olnud ELTL artiklit 45 arvestades igal juhul kehtetu.
- 58 Eeltoodut arvestades tuleb esimene etteheide, mille kohaselt on rikutud määruse nr 883/2004 artiklist 67 tulenevaid kohustusi, lugeda põhjendatuks.

Teine etteheide, et on rikutud määruse nr 883/2004 artiklit 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõiget 2

Poolte argumendid

- 59 Komisjon leiab, et Austria Vabariik on rikkunud määruse nr 883/2004 artiklis 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevaid kohustusi, sest ta kehtestas mehhanismi, mille kohaselt kohandatakse peretoetuse, ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse ja EStG § 33 lõikes 3a ette nähtud peresoodustuse suurust ning EStG § 33 lõikes 4 ette nähtud ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustuse, üksikvanema maksusoodustuse ja elatise maksja maksusoodustuse suurust lapse elukohariigi järgi.
- 60 Komisjon tuletab meelde, et määruse nr 883/2004 artikkel 4 ja määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2 täpsustavad oma vastavates valdkondades ELTL artikli 45 lõikes 2 ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõtet, mis kaitseb asjaomaseid töötajaid igasuguse liikmesriikide õigusaktidest tuleneva otsese ja kaudse diskrimineerimise eest kodakondsuse alusel. Eelkõige on hõlmatud kõik nii sotsiaalsed kui ka maksusoodustused, mida – olenemata sellest, kas need on töölepinguga seotud või mitte – antakse selle liikmesriigi töötajatele põhiliselt selle alusel, et objektiivselt on nad töötajad, või lihtsalt selle alusel, et nende peamine elukoht on liikmesriigi territooriumil (12. mai 1998. aasta kohtuotsus Martínez Sala, C-85/96, EU:C:1998:217, punkt 25).
- 61 Komisjon väidab, et 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsusest Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps) (C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika) tuleneb, et peretoetus ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus on korraga nii perehüvitised, mille suhtes kehtib määruse nr 883/2004 artiklis 4 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte, kui ka sotsiaalsed soodustused, mida reguleerib määruse nr 492/2011 artikli 7 lõige 2. Peresoodustus, ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustus, üksikvanema maksusoodustus ja elatise maksja maksusoodustus vähendavad tulumaksu summat. Kuna eeldatakse, et soodustatud isik on Austrias maksukohustuslane, kujutavad need meetmed endast maksusoodustusi, mille suhtes kehtib määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte.
- 62 Komisjon kordab, et kohandamismehhanism mõjutab peamiselt võõrtöötajaid, kelle pereliikmed elavad väljaspool hüvitisi andvat liikmesriiki.

- 63 Kohandamismehhanismi ettevalmistavatest materjalidest nähtub, et Austria seadusandja eesmärk oli vähendada riigi eelarvekulusid. Seadusandja eeldas, et per hüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste saajate hulgas on rohkem neid, kelle lapsed elavad Austriast madalama hinnatasemega liikmesriikides, kui neid, kelle lapsed elavad kõrgema hinnatasemega liikmesriikides. Üksnes Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi puhul viib kohandamismehhanism summani, mis on Austrias makstavast kindlasummalisest määrast suurem või sellega võrdne.
- 64 Komisjon lisab, et kohandamismehhanismi ei kohaldata välismaale lähetatud Austria teenistujate laste olukorra suhtes, kuigi Euroopa Kohtu poolt välja töötatud olukordade sarnasuse hindamise kriteeriume arvestades ei ole mingit vahet nende Austria teenistujate ja võõrtöötajate vahel, kelle lapsed ei ela Austrias.
- 65 Seega põhjustab kohandamismehhanism võõrtöötajate kaudset diskrimineerimist, ilma et see paistaks olevat mingi õiguspärase eesmärgiga põhjendatud.
- 66 Komisjon märgib, et kohandamismehhanismiga hõlmatud per hüvitisi ning sotsiaalseid ja maksusoodustusi ei arvutata lapse elukoha hinnataseme alusel. Nende kindlasummaline määr on kogu Austria territooriumil ühesugune, kuigi ostujõud on eri piirkondades erinev.
- 67 Komisjon leiab, et on vastuoluline, kui Austria Vabariik väidab, et per hüvitised ning kohandamismehhanismiga hõlmatud sotsiaalsed ja maksusoodustused on seotud laste ülalpidamiseks tegelikult tehtud kulutustega, kuid välistab nende summade kohandamise vastavalt Austria piirkondade ostujõu erinevusele – mis on näiteks Viini ja Alam-Austria liidumaa vahel 8% –, kuigi see liikmesriik peab sellist kohandamist vajalikuks Saksamaa Liitvabariigi või Itaalia Vabariigi puhul nendega ostujõu erinevuse tõttu, mis on üksnes 2,6% ja 5,2%.
- 68 Komisjon leiab, et kohandamismehhanism ei ole võrreldav korrigeerimiskoeffitsientidega, mida rakendatakse Euroopa Liidu ametnikele makstavale töötasule ja finantsabile. Eelkõige ei määrata korrigeerimiskoeffitsienti kindlaks mitte laste elukoha, vaid ametnike teenistuskoha või asjaomase finantsabi maksmise koha järgi.
- 69 Komisjon tuletab meelde, et võimaliku diskrimineerimise põhjendamine eesmärgiga kaitsta end sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu kahjustamise ohu eest eeldab, et see oht on tõsine. Rechnungshofi (Austria kontrollikoda) aruandest „Familienbeihilfe – Ziele und Zielerreichung, Kosten und Kontrollsystem“ („Peretoetus – eesmärgid ja nende saavutamine, kulud ja kontrollisüsteem“), mis avaldati 2018. aasta juulis (edaspidi „kontrollikoja aruanne“) ja millele Austria Vabariik kohtueelses menetluses tugines, nähtub, et per hüvitiste rahastamise toetus riigieelarvest muutus vajalikuks sellepärast, et per hüvitiste kindlasummalised määrad kasvasid samal ajal, kui rahastamisallikad vähenesid. Pealegi moodustavad teises liikmesriigis elavatele lastele mõeldud per hüvitised ainult ligikaudu 6% kõigist maksetest ning nende hüvitiste andmise mõju per hüvitiste rahastamisele on peamiselt tingitud sellest, et Austria ametiasutused ei kontrolli nende hüvitiste andmise tingimusi piisavalt.
- 70 Austria Vabariik ei saa seega põhjenduseks tuua, et ta peab reageerima tasakaalustamatusele, mille on põhjustanud võõrtöötajatele antav rahaline toetus, samas kui teistest liikmesriikidest pärit töötajad annavad Austria sotsiaal- ja maksusüsteemi rahastamisse oma panuse samamoodi nagu Austria töötajad, olenemata nende laste elukohast.

- 71 Austria seadusandja tahe tagada, et perehüvitised või sotsiaalsed ja maksusoodustused oleksid kõigi laste puhul võrdväärsed sõltumata nende elukohast, ei ole ülekaalukast üldisest huvist tulenev põhjendus. Võrdset kohtlemist ja kohandamismehhanismi koherentsust puudutavatest kaalutlustest tuletatud põhjendustele räägib vastu ka asjaolu, et sellest mehhanismist tehakse teise riiki lähetatud Austria teenistujate puhul erand.
- 72 Austria Vabariik eitab võõrtöötajate kaudset diskrimineerimist. Ta tuletab meelde, et vanematele sotsiaalsete ja maksusoodustuse andmise eesmärk on hüvitada osa laste ülalpidamiskuludest. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb teha vahet nende töötajate olukorral, kelle lapsed elavad välismaal, ja nende töötajate olukorral, kelle lapsed elavad Austrias. Need olukorrad ei ole sisuliselt võrreldavad, sest elukallidus on liikmesriigiti erinev. Kohandamismehhanism ei põhjusta samasuguste olukordade ebavõrdset käsitlemist, vaid tagab erinevate olukordade erineva käsitlemise.
- 73 Austria Vabariik toob näiteks mitu elukoha järgi perehüvitiste kohandamise mehhanismi, mida on peetud seaduslikuks eelkõige liidu õiguse seisukohast. Nimetatud liikmesriik, keda toetab Taani Kuningriik, väidab, et 18. oktoobril 1961. aastal Torinos allkirjastatud Euroopa sotsiaalharta ja selle harta 3. mail 1996. aastal muudetud redaktsiooni rakendamise järelevalve eest vastutava Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee seisukoht on, et harta artikli 12 lõikes 4 ette nähtud diskrimineerimiskeeld ei keela liikmesriigil kohandada sotsiaalkindlustushüvitisi, mida makstakse lapse eest, kes elab tunduvalt madalama elukallidusega riigis.
- 74 Austria Vabariigi sõnul on kohandamismehhanism võrreldav Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjades ette nähtud korrigeerimiskoefitsiendiga, mis võtab selleks, et tagada ametnikele ühesugune ostujõud, sõltumata nende teenistuskohast, arvesse liikmesriikide elukalliduse erinevust. Erasmus+ programmis on ette nähtud võrreldav reegel, et kohandada õpilaste elamis- ja reisikulude katmiseks antavat toetust.
- 75 Lisaks nähtub nõukogu 9. oktoobri 2020. aasta järeldustest miinimumsissetuleku kaitse tugevdamise kohta, et võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu COVID-19 pandeemia ajal ja pärast seda (11721/2/20), ning täpsemalt viitest nõukogu 24. juuni 1992. aasta soovitusel 92/441/EMÜ piisavate vahendite ja sotsiaalabi ühiste kriteeriumide kohta sotsiaalkaitstesüsteemides (EÜT 1992, L 245, lk 46), et konkreetse vajaduse katmiseks mõeldud hüvitiste andmisel tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta elatustaset ja hinnataset elukohariigis.
- 76 Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, on ostujõu või hinnataseme erinevused Austria piires väga väikesed võrreldes erinevustega liikmesriikide vahel. Austria Vabariik väidab, et perehüvitiste kohandamine sama liikmesriigi piirkondade kaupa tooks kaasa raskusi, mille tõttu on põhjendatud kasutada keskmist väärtust, mille Eurostat on iga riigi kohta arvutanud. Sellel on eelis, et tegemist on objektiivse kriteeriumiga, mis väldib kahtlusi juhul, kui ostujõu erinevus on väike, näiteks Saksamaa või Itaalia puhul.
- 77 Seejärel väidab Austria Vabariik, et Euroopa Kohus on juba tunnistanud, et esiteks on suurtele piirkondadele ühtsete määrade kehtestamine õiguspärane (24. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Sopora, C-512/13, EU:C:2015:108, punkt 34), ja teiseks on õiguspärane liikmesriikide elukalliduse erinevuse kriteeriumi kasutamine (17. juuli 1963. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, 13/63, EU:C:1963:20, ja 18. septembri 2014. aasta kohtuotsus Bundesdruckerei, C-549/13, EU:C:2014:2235, punkt 34).

- 78 Austria Vabariik vaidleb vastu komisjoni argumendile, et kohandamismehhanism kujutab endast kaudset diskrimineerimist, sest see ei ole kohaldatav laste suhtes, kes elavad riigis, kuhu on lähetatud üks nende vanematest, kellel on Austria teenistuja staatus. Ta väidab, et lähetatud teenistuja olukord ei ole õiguslikult ega sisuliselt võrreldav võõrtöötajate olukorraga.
- 79 Esiteks on rahvusvahelises õiguses, liidu õiguses ja riigisiseses õiguses tunnustatud välismaale lähetatud teenistujate olukorra eripära. ETL artikli 45 lõikest 4 ning määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktist b ja artikli 13 lõikest 4 tulenevalt ei ole välisriiki lähetatud teenistujatel vastuvõtvast riigis õigust peretoetustele ega järelikult ka nende perekondliku olukorraga seotud diferentseeritud maksetele või lisahüvitistele. Austria õiguse kohaselt käsitatakse välisriiki lähetatud teenistujaid sotsiaalkindlustussüsteemi seisukohalt Austria territooriumil töötavana ning samamoodi käsitatakse nende olukorda ka maksuõiguslikust vaatenurgast. Tsiviilasjades kuuluvad nad endiselt Austria üldkohtute alluvusse.
- 80 Teiseks erineb võõrtöötajate olukord teenistujate omast selle poolest, et nende tegevuse lahutamatu osa on ümberpaigutused nii riigi territooriumil kui ka välismaal. Kuigi välisriiki lähetatud teenistujate partnerid ja lapsed kolivad tavaliselt koos nendega, jääb perekonna elukoht ja huvid kese reeglina Austriasse.
- 81 Kui nõustuda sellega, et välismaale lähetatud teenistujate olukord on võrreldav võõrtöötajate omaga, tähendaks see, et esimesed, kes on kohandamismehhanismist kõrvale jäetud, on viimastega võrreldes ebasoodsamas olukorras. Enamik teistesse liikmesriikidesse, Šveitsi või EMP lepingu osalisriikidesse lähetatud Austria teenistujaid elavad riikides, kus elukallidus on suurem kui Austrias.
- 82 Kui Euroopa Kohus peaks leidma, et välisriiki lähetatud Austria teenistujate suhtes kohaldatavad õigusnormid tähendavad kaudset diskrimineerimist, siis väidab Austria Vabariik, et niisugune diskrimineerimine on põhjendatud sellega, et riigil on kohustus hoolitseda oma teenistujate eest ja teenistujatel on sellele vastav lojaalsuskohustus riigi ees ning need kaks tegurit kujutavad endast ülekaalukat üldist huvi.
- 83 Austria Vabariik lisab, et kui komisjon peaks nüüd väitma, et Austria õigusnormid ei ole koherentsed, oleks see etteheide vastuvõetamatu, sest seda ei ole põhjendatud arvamuses esitatud.
- 84 Igal juhul leiab Austria Vabariik, et see etteheide on põhjendamatu. Välisriiki lähetatud teenistujate suhtes kohaldatavad õigusnormid, mis on küll erandid Austria üldkohaldatavast korrast, on siiski osa ühtsest süsteemist, mis põhineb rahvusvahelisel õigusel ja liidu õigusel. Need õigusnormid puudutavad umbes 400 Austria teenistujat, kes on lähetatud välisriiki EMP lepingu osalisriiki või Šveitsi territooriumile. Peretoetusi saab ainult osa neist teenistujatest. Seega tuleb arvesse võtta Euroopa Kohtu praktikat, mille kohaselt ei muuda iga erand riigisisese õigusest seda veel ebakoherentseks. Erandsätted, millel on äärmiselt kitsas kohaldamisala, ei võimalda järeldada koherentsuse puudumist (19. mai 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, C-531/06, EU:C:2009:315, punktid 69 ja 73).
- 85 Teise võimalusena väidab Austria Vabariik, et isegi kui on võimalik tuvastada kaudset diskrimineerimist, on see põhjendatud õiguspärase eesmärgiga ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.

- 86 Esiteks ei ole komisjon tõendanud, et Austria seadusandjal oli konkreetne eelarvekokkuhoiu eesmärk. Komisjoni selle väite lükkavad ümber kohandamismehhanismi ettevalmistavad materjalid ja eelkõige selle mõjuhinnang tõhususe aspektist.
- 87 Teiseks väidab Austria Vabariik peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse kohta, et kui need perehüvitised ei täitnud enam eesmärki katta osa laste ülalpidamisega seotud tüüpkuludest, sest nende summa eksporditi diferentseerimatult liikmesriikidesse, mille hinnatase erines Austria Vabariigi hinnatasemest, siis oli vaja kehtestada kohandamismehhanism. Nimelt oli selle mehhanismi eesmärk taastada laste ülalpidamise toetamise funktsioon ja sotsiaalsüsteemi õiglus. Selle sotsiaalpoliitilise eesmärgi saavutamiseks oli vaja lõpetada selliste hüvitiste maksmine, mis olid peretoetuste summa diferentseerimatu kohaldamise tõttu ülemääraseks või ebapiisavaks. Kuna kohandamismehhanism näeb ette Austrias makstud summade suurendamise või vähendamise proportsionaalselt ülalpeetava lapse elukohaliikmesriigi hinnatasemega, tagab see, et iga laps saab tegelikult ühesuguse majandusliku väärtusega hüvitist. See ei ole mitte ainult proportsionaalne, vaid ka kooskõlas määruse nr 883/2004 põhjendusega 12, mille kohaselt tuleks tagada, et faktide või juhtumite võrdsustamine ei põhjustaks objektiivselt õigustamatuid tulemusi.
- 88 Kolmandaks, mis puutub peresoodustusse ja teistesse maksusoodustustesse, siis väidab Austria Vabariik, et kohandamismehhanism tagab, et tegelikke kulutusi võetaks õiglaselt arvesse ning et kõiki töötavaid maksumaksjaid, kellel on lapsi, koheldaks maksevõime aspektist võrdselt. Nimelt võtab see mehhanism arvesse võrdse kohtlemise põhimõtet ja maksevõime põhimõtet. Selle liikmesriikide õiguskordades tunnustatud põhimõtte alus on otsese maksustamise alane liidu õigus ning see on liidu maksuõiguse üldpõhimõte. Euroopa Kohus välistas kahe faktilise olukorra võrreldavuse seoses kodumaalt lahkumise eest makstavate hüvitistega, leides, et „niisugust võrreldavust ei esine, kui võtta arvesse progressiivse maksuskaala kohaldamise eesmärki, mis peab tuginema [...] maksukohustuslase maksu tasumise võime hindamisele, võttes arvesse elutingimusi asjasse puutuva liikmesriigi territooriumil“ (15. septembri 2011. aasta kohtuotsus Schulz-Delzers ja Schulz, C-240/10, EU:C:2011:591, punkt 37).
- 89 Neljandaks kinnitab Austria Vabariik, et kuna kohandamismehhanism tagab, et pakutav toetus või leevendus oleks sama väärtusega, ei lähe see kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 90 Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, on kohandamismehhanismist tulenev täiendav halduskulu väga väike. Nimelt on määruse nr 883/2004 kohaselt pädeva riigi kindlaksmääramiseks vaja paljudel juhtudel kindlasti tuvastada, milline on lapse elukohariik. Teistes liikmesriikides elavate laste arv, kellest tuleneb õigus peretoetustele, kasvas 1500 lapselt 2002. aastal ligikaudu 130 000 lapseni 2016. aastal. Kontrollikoda tuvastas, et teises riigis elamisega seotud juhtusid „on riskihinnangu tõttu sagedamini kontrollitud kui riigisiseseid olukordi“.
- 91 Austria Vabariik täpsustab, et teistes liikmesriikides elavate laste eest makstavad diferentseeritud hüvitised on sageli suuremad kui esmased hüvitised lapse elukohariigis.
- 92 Austria Vabariik vaidleb vastu sellele, et oleks ebaõiglane, kui töötajad maksavad makse ja sotsiaalkindlustusmaksleid Austrias, osaledes niiviisi perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste rahastamises, et saada neid hüvitisi oma teises liikmesriigis elavate laste jaoks lõpuks üksnes väärtusepõhiselt kohandatud vormis. Ta leiab, et tööandja sissemaksete arvutamise aluseks olev summa ei puutu asjasse. Võimalikul maksukohustusel ei ole mingit seost õigusega riigi makstavatele hüvitistele.

Euroopa Kohtu hinnang

- 93 [Parandatud 6. septembri 2022. aasta kohtumäärusega.] Olgu meenutatud, et Euroopa Kohus on otsustanud, et määruse nr 1408/71 artikli 3 lõike 1 – mis oli sõnastatud sisuliselt samamoodi nagu määruse nr 883/2004 artikkel 4 – eesmärk oli tagada kooskõlas EÜ artikliga 39 (nüüd ELTL artikkel 45) isikutele, kelle suhtes seda määrust kohaldatakse, võrdne kohtlemine sotsiaalkindlustuse valdkonnas kodakondsusest olenemata, kaotades sel alal igasuguse liikmesriikide õigusaktidest tuleneva diskrimineerimise (22. juuni 2011. aasta kohtuotsus Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, punkt 42).
- 94 ELTL artiklis 45 ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõtet on konkreetsemalt väljendatud määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2, mis täpsustab, et liikmesriigi kodanikust töötajal on teise liikmesriigi territooriumil samad sotsiaalsed ja maksusoodustused kui selle riigi kodanikest töötajatel, ning viimati nimetatud sätet tuleb tõlgendada samamoodi nagu ELTL artiklit 45 (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punktid 24 ja 70 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 95 Mõiste „sotsiaalne soodustus“, mida määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikega 2 laiendatakse teiste liikmesriikide kodanikest töötajatele, hõlmab kõiki soodustusi, mis olenemata sellest, kas need on seotud töölepinguga või mitte, antakse tavaliselt selle liikmesriigi töötajatele peamiselt nende objektiivse töötaja staatuse või pelgalt nende liikmesriigis asuva alalise elukoha alusel ja mille laiendamine töötajatele, kes on teise liikmesriigi kodanikud, on seetõttu asjakohane selleks, et hõlbustada nende liikuvust liidus ja seega nende lõimumist vastuvõtvas liikmesriigis, ning selles sättes tehtud viidet sotsiaalsetele soodustustele ei saa tõlgendada kitsendavalt (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punktid 25 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 96 Veel nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et teatavad hüvitised võivad olla nii perehüvitised määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 1 punkti j tähenduses kui ka sotsiaalne soodustus määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2 tähenduses (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punktid 45 ja 46 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 97 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selle üle, et – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 124 – peretoetus ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustus on korraga nii perehüvitised, mille suhtes kehtib määruse nr 883/2004 artiklis 4 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte, kui ka sotsiaalsed soodustused, mida reguleerib määruse nr 492/2011 artikli 7 lõike 2, samas kui peresoodustuse, ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustuse, üksikvanema maksusoodustuse ja elatise maksja maksusoodustuse suhtes kehtib vaid määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõte.
- 98 Igal juhul on nii määruse nr 883/2004 artiklis 4 kui ka määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikes 2 täpsustatud ELTL artiklis 45 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet sotsiaalkindlustuse valdkonnas. Seega tuleb neid kahte sätet põhimõtteliselt tõlgendada samamoodi ja kooskõlas ELTL artikliga 45.

- 99 Euroopa Kohtu praktika kohaselt on elukoha alusel eristamine, mis võib kahjustada peamiselt teiste liikmesriikide kodanikke, kuna just need isikud, kelle elukoht ei ole liikmesriigis, ei ole enamasti selle riigi kodanikud, kodakondsusel põhinev kaudne diskrimineerimine, mida saab lubada ainult juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 56).
- 100 Käesoleval juhul muudab kohandamismehhanism sellega hõlmatud perehüvitiste ja sotsiaalsete soodustuste summat vastavalt laste elukohariigi hinnatasemele. Suuremaks või väiksemaks kohandamist kohaldatakse seega üksnes juhul, kui laps elab väljaspool Austria territooriumi. Neil asjaoludel ei saa eitada otsest seost laste elukohariigiga.
- 101 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 130 ja 131, tabab perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste vähendamine, mis tuleneb kohandamismehhanismiga kehtestatud laste elukohaga seotud kriteeriumist, peamiselt võõrtöötajaid, kuna nende laste puhul on teises liikmesriigis elamine tõenäolisem (20. juuni 2013. aasta kohtuotsus Giersch jt, C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 44). Lisaks nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, et tulenevalt nende riikide ja Austria elukalliduse erinevusest, mis kajastub kohandamismäärusega ette nähtud paranduskoefitsientides, saavad neist liikmesriikidest pärinevad liikumisvabadust kasutanud töötajad valdavalt väiksemaid hüvitisi ning sotsiaalseid ja maksusoodustusi, kui antakse oma riigi kodanikest töötajatele.
- 102 Mis puudutab Austria Vabariigi argumenti, et kohandamismehhanism tagab asjaomaste riikide hinnatasemete erinevusest tingitud erinevate olukordade erineva kohtlemise, siis piisab, kui märkida, et kohandamismehhanismiga hõlmatud perehüvitisi ning sotsiaalseid ja maksusoodustusi ei määrata laste ülalpidamiseks tegelikult tehtud kulutuste alusel. Nimelt on need hüvitised ja soodustused kindlasummalised ning erinevad vastavalt laste arvule ja vanusele ega võta arvesse laste tegelikke vajadusi.
- 103 Sellest järeldub, et kohandamismehhanism, mis lähtub perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste suuruse kindlaksmääramisel laste välisriigis elamise kriteeriumist, mõjutab võõrtöötajaid rohkem. Seega kujutab see endast kaudset diskrimineerimist kodakondsuse alusel, mida saab lubada ainult juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud.
- 104 Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, et kaudse diskrimineerimise põhjendatuseks on vaja, et see oleks taotletava õiguspärase eesmärgi saavutamise tagamiseks sobiv ega läheks kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps), C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Austria Vabariigi esitatud põhjendus, et mitteresidendist lastele makstavate hüvitiste summa kohandamise eesmärk on tagada, et toetus ja sellest tulenev perekulude leevendus vastaksid oma väärtuselt Austrias elavate laste hüvitiste väärtusele, on käesoleva kohtuotsuse punktis 102 esitatud põhjustel põhjendamatult. Lisaks, nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 52, ei kohaldata kõnealuste perehüvitiste ja sotsiaalsete soodustuste suhtes kohandamismehhanismi siis, kui lapsed elavad Austrias, kuigi on selge, et selle liikmesriigi piirkondade vahel on hinnatasemete erinevused võrreldavad nendega, mis võivad esineda Austria Vabariigi ja teiste liikmesriikide vahel. Koherentsuse puudumine selle mehhanismi kohaldamisel kinnitab, et Austria Vabariigi esitatud põhjendusega ei saa nõustuda.

- 106 Lisaks ei saa kohandamismehhanismist tulenevat ebavõrdset kohtlemist põhjendada Austria Vabariigi viidatud eesmärgiga tagada toetamisfunktsioon ja sotsiaalsüsteemi õiglus.
- 107 Esiteks, nagu märkis komisjon Euroopa Kohtu kirjalikus menetluses, ei näita kontrollikoja aruanne ei seda, et esineks finantstasakaalu tõsise kahjustamise oht, mille saaks kõrvaldada üksnes kohandamismehhanismi loomisega, ega ka seda, et kohandamismehhanism lihtsustab perehüvitiste ning sotsiaalsete ja maksusoodustuste haldamist. Isegi kui nõustuda Austria Vabariigi seisukohaga, et kohandamismehhanismi lisakulud on väga väikesed, on sellised lisakulud siiski olemas. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 142 õigesti märkis, ei ole siiski eitatud, et neid kulusid kannavad kõik isikud, kes riigieelarvesse makseid teevad. Lisaks võib kontrollikoja aruandest järeldada, et sotsiaalkindlustussüsteemi finantstasakaalu kahjustamise oht ei tulene mitte hüvitiste maksmisest töötajatele, kelle lapsed elavad väljaspool Austriat, sest need hüvitised moodustavad hinnanguliselt ainult umbes 6% perehüvitiste kuludest, vaid see oht võib tuleneda sellest, et puudub piisav kontroll nende hüvitiste maksmise üle.
- 108 Seejärel olgu märgitud, et töötajate liikumisvabadus liidus toetub mitmele põhimõttele, sealhulgas võrdse kohtlemise põhimõttele. Selle rakendamine sotsiaalkindlustuse valdkonnas on tagatud ka liidu õigusnormidega, mis muu hulgas lähtuvad selles valdkonnas ainult ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldamise põhimõttest. Määruse nr 883/2004 artikli 11 lõikes 1 sätestatud põhimõtte eesmärk on välistada liidu piires liikuvate töötajate ebavõrdne kohtlemine, mis tuleneks kohaldatavate õigusaktide osalisest või täielikust samaaegsest kohalduvusest. Selleks et võimalikult tõhusalt tagada kõigi liikmesriigi territooriumil töötavate isikute võrdne kohtlemine, kohaldatakse määruse artikli 11 lõike 3 kohaselt liikmesriigis töötava või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes üldjuhul selle liikmesriigi õigusakte ning ta peab vastavalt määruse artiklile 4 saama samasuguseid soodustusi kui nimetatud riigi kodanikud.
- 109 Olgu lisatud, et Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et vastuvõtvas liikmesriigis töötamisega seoses makstavate maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete näol annavad võõrtöötajad samuti panuse selle liikmesriigi sotsiaalpoliitika rahastamisse. Seetõttu peavad nad saama sellest kasu selle riigi kodanikest töötajatega samadel tingimustel (10. juuli 2019. aasta kohtuotsus Aubriet, C-410/18, EU:C:2019:582, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult kinnitab see asjaolu, kui tähtis on lähenemisviis, mille kohaselt tuleb tagada võõrtöötajate võrdne kohtlemine perehüvitiste ning maksu- ja sotsiaalsete soodustuste osas.
- 110 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selle üle, et Austria peretoetusi rahastatakse tööandjate sisse maksetest, mida arvutatakse töötajate töötasu kogusumma alusel, mistõttu annab võõrtöötaja tema tööandja makstud summade kujunemisse samamoodi panuse nagu riigi kodanikust töötaja, ja seda ilma nende töötajate laste elukohta arvestamata. Sama kehtib peresoodustuste ja teiste maksusoodustuste kohta, mille suhtes kohaldatakse kohandamismehhanismi, sest neid soodustusi rahastatakse töötajate tulumaksust, tegemata vahet selle järgi, kas nende laps elab Austria territooriumil või mitte.
- 111 Neil asjaoludel ja nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 146 märkis, tuleb asuda seisukohale, et kohandamismehhanismiga kehtestatud erinev kohtlemine vastavalt asjaomase töötaja lapse elukohale ei ole toetamisfunktsiooni ja sotsiaalsüsteemi õigluse tagamiseks ei sobiv ega vajalik.
- 112 Seetõttu tuleb ka teist komisjoni esitatud etteheidet pidada põhjendatuks.

113 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb otsustada, et kehtestades:

- mehhanismi alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega töötajatele ette nähtud peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse kohandamiseks, on Austria Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad määruse nr 883/2004 artiklitest 4 ja 67 ning määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikest 2, ning
- mehhanismi alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega võõrtöötajatele ette nähtud peresoodustuse, ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustuse, üksikvanema maksusoodustuse ja elatise maksja maksusoodustuse kohandamiseks, on Austria Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikest 2.

Kohtukulud

- 114 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Austria Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Austria Vabariigilt.
- 115 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõigetele 1 ja 2, mille kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid, EMP lepingu osalisriigid, kes ei ole liikmesriigid, ja EFTA järelevalveamet ise oma kohtukulud, tuleb Tšehhi Vabariigi, Taani Kuningriigi, Horvaatia Vabariigi, Poola Vabariigi, Rumeenia, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ning Norra Kuningriigi ja EFTA järelevalveameti kohtukulud jätta nende enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Kehtestades alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega töötajatele ette nähtud peretoetuse ja ülalpeetava lapsega seotud maksusoodustuse kohandamise mehhanismi tulenevalt muudatustest, mis tehti 24. oktoobri 1967. aasta föderalse perekulude hüvitamise seaduse (Bundesgesetz betreffend den Familienlastenausgleich durch Beihilfen), mida on muudetud 4. detsembri 2018. aasta föderalseadusega, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust (Bundesgesetz mit dem das Familienlastenausgleichsgesetz 1967, das Einkommensteuergesetz 1988 und das Entwicklungshelfergesetz geändert werden), §-s 8a ning 7. juuli 1988. aasta föderalse füüsiliste isikute tulumaksu seaduse (Bundesgesetz über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen), mida on muudetud 14. augusti 2018. aasta maksuseadusega (Jahressteuergesetz 2018) ja 4. detsembri 2018. aasta föderalseadusega, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust, §-s 33, on Austria Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta artiklitest 4 ja 67 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires artikli 7 lõikest 2.

2. Kehtestades alaliselt teises liikmesriigis elavate lastega võõrtöötajatele ette nähtud peresoodustuse, ühe sissetulekuga leibkonna maksusoodustuse, üksikvanema maksusoodustuse ja elatise maksja maksusoodustuse kohandamise mehhanismi tulenevalt muudatustest, mis tehti 24. oktoobri 1967. aasta föderaalse perekulude hüvitamise seaduse (Bundesgesetz betreffend den Familienlastenausgleich durch Beihilfen), mida on muudetud 4. detsembri 2018. aasta föderaalseadusega, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust (Bundesgesetz mit dem das Familienlastenausgleichsgesetz 1967, das Einkommensteuergesetz 1988 und das Entwicklungshelfergesetz geändert werden), §-s 8a ning 7. juuli 1988. aasta föderaalse füüsiliste isikute tulumaksu seaduse (Bundesgesetz über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen), mida on muudetud 14. augusti 2018. aasta maksuseadusega (Jahressteuergesetz 2018) ja 4. detsembri 2018. aasta föderaalseadusega, millega muudetakse 1967. aasta perekulude hüvitamise seadust, 1988. aasta füüsiliste isikute tulumaksu seadust ja arenguabitöötajate seadust, §-s 33, on Austria Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad määruse nr 492/2011 artikli 7 lõikest 2.
3. Jätta Austria Vabariigi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.
4. Jätta Tšehhi Vabariigi, Taani Kuningriigi, Horvaatia Vabariigi, Poola Vabariigi, Rumeenia, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ning Norra Kuningriigi ja EFTA järelevalveameti kohtukulud nende endi kanda.

Allkirjad